

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.31(3295) ●

● ЧАЦВЕР, 23 ЖНІЎНЯ, 2012

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Каравай для сяброў
На свяце “Вішнёвага пірага”, якое ладзіцца ў Паволжы, паспрабавалі выпечку з беларускай мукі
Стар. 2

І каб праславіў ён імя сваё...
Пяты рыцарскі фэст “Мсціслаў-2012” сабраў аматараў суровай рамантыкі даўніх часоў з Беларусі, Расіі, Украіны і Эстоніі
Стар. 3

Экацэнтр у вёсцы
У Багушэвічах школьнікаў выхоўваюць не толькі педагогі
Стар. 4

ПРЭСТЫЖ КРАІНЫ

Спадарожнік вучыцца лятаць

Першы беларускі касмічны апарат асвойваецца на калязямной арбіце

Іна Ганчаровіч

Той ліпеньскі дзень, калі Беларусь уступіла ў клуб касмічных дзяржаў, безумоўна, памятаюць многія. Запуск беларускага спадарожніка, як вядома, быў зроблены з касмадрома Байканур 22 ліпеня ў 9 гадзін 41 хвіліну па мінскім часе. Пайшоў на касмічную вахту БКА не адзін: расійская ракета-носьбіт

“Саюз ФГ” і разгонны модуль “Фрэгат” вывелі разам з ім у адкрыты космас яшчэ два расійскія апараты “Канопус-В” і “Зонд-ПП”, а таксама нямецкі ТЕТ-1 і канадскі ADS-1В. “Цяпер беларускі апарат знаходзіцца на сваёй арбіце, і гэта на самай справе вялікі поспех. Аднак стварэнне спадарожніка не было для нашых канструктараў звышзадачай.

Бо спадарожнік — толькі адно звяно ў велізарнай сістэме пастаўленых задач. І калі вырашыць іх комплексна, то, несумненна, гэта прынясе велізарную карысць краіне”, — пачаў гутарку галоўны канструктар Беларускай касмічнай сістэмы Сяргей Залаты, дырэктар Навукова-інжынернага рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства “Геаінфармацыйныя сістэ-

мы” Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Заўсёды патрэбен час, каб смелая ідэя стала рэальнасцю. Яшчэ ў 2003 годзе спецыялісты з акадэміі распрацавалі канцэпцыю Беларускай касмічнай сістэмы дыстанцыйнага надзірання Зямлі. Пры гэтым улічваліся як сусветныя тэндэнцыі, вопыт у гэтай сферы дзейнасці іншых краін, так і патрэбы нашай дзяржавы. Сёння мы назіраем: навігацыйныя сістэмы перажываюць бум развіцця па ўсім свеце. Спадарожнікі патрэбныя, каб забяспечыць новыя магчымасці для людзей, новую якасць жыцця. Спадарожнікавая навігацыя, дапамагаючы дакладна вызначыць геаграфічныя каардынаты рухомага аб’ектаў, шырока выкарыстоўваецца на транспарце, ужываецца і ў геалагаразведцы, геадэзіі, картаграфіі, лясной і сельскай гаспадарцы.

Не ўсе, аднак, ведаюць, што для стварэння навігацыйных карт выкарыстоўваюцца касмічныя здымкі з дазволам ад 2 да 5 метраў. Беларускі касмічны апарат, нягледзячы на параўнальна

Спадарожнікі перад стартама

невялікую 400-кілаграмовую вагу, будзе працаваць, як кажуць спецыялісты, па верхняй планцы дазволу: каля 2 метраў. “Гэты апарат дасць магчымасць рабіць дакладную здымку аб’ектаў ад двух і больш метраў у даўжыню, — удакладняе Сяргей Залаты. — Мы зможам разгледзець з космасаўтамабілі, стан рэк і каналаў і г. д. Вядома, сёння ёсць і больш дасканалыя арбітальныя ўстаноўкі, з дазволам да 10 сантыметраў, але інфармацыя, якая пры дапамозе іх атрымліваецца, засакрэчана. Яна не прадаецца іншым краінам, а служыць для забеспячэння бяспекі дзяржаў-гаспа-

дароў такіх спадарожнікаў. А два метры — якраз той дазвол, які дае магчымасць спецыялістам ствараць навігацыйныя карты, у якіх зацікаўлены сёння многія краіны свету”.

Беларускі спадарожнік забяспечыць поўнае пакрыццё тэрыторыі Беларусі касмічнай здымкай. Так што нашым спецыялістам можна будзе стварыць самастойную сістэму дыстанцыйнага надзірання Зямлі. Апарат мае высокія дынамічныя характарыстыкі, ён маневраны, можа апэратыўна пераналаджацца на арбіце, каб весці здымку пад патрэбным вуглом. → **Стар. 2**

Сяргей Залаты — галоўны канструктар Беларускай касмічнай сістэмы

ТРАДЫЦЫ

Пчолы любяць працавітых

Даўняя славянская традыцыя святкавання мядовага Спасу была адроджана ў Беларусі крыху больш за дзесяць год таму. Цяпер салодкія кірмашы праходзяць па ўсёй краіне, збіраюць усё больш наведвальнікаў.

Кацярына Мядзведская

На дзясятым Мядовым кірмашы ў Мінску “Мядовы Спас—2012” па-жнівеньску гарача. Сюды з каштоўным таварам з’ехаліся пчалары з розных куткоў Беларусі і расійскіх рэгіёнаў. А колькі пакупнікоў! Кожны запасаецца празрыста-бурштына-

вым прадуктам на зіму. Вядома ж, мёд — лепшы сродак ад розных хвароб. Так, пчалар Віктар Панасюк з вёскі Скварск, што ў Чавускім раёне, даўно ў тым сам упэўніўся. Да яго па салодкія лекі звяртаюцца многія аднавяскоўцы. “Самы ж карысны мёд — свежаўзяты, яшчэ ў сотах, — разважае пчалар. — Пчолы

даюць таксама і мноства іншых лекавых прадуктаў. Калі правільна іх ужываць, можна вылечыць усе хваробы”. Ад радыкуліту дапамагае, напрыклад, пчаліны яд, праполіс мае антыбактэрыяльныя ўласцівасці. А воск эфектыўны ў барацьбе з інфекцыямі і для павышэння імунітэту. Кампрэсы з пчаліна-

га падмору дапамагаюць ад варыкозу. Лекавыя і пярга, пылок, матачнае малачко...

Усе гэтыя “пчаліныя лекі” знойдзеш і на мінскім кірмашы. А меду столькі, што вочы разбягаюцца: рапсавы, грачышны, верасовы, сланечнікавы... Гэтыя сарты ўласцівыя для Беларусі. Між тым Уладзімір Камяноў,

старшыня клуба пчалароў “Беларускія пчолы”, пасечнік амаль што з 50-гадовым стажам, упэўнены: для беларусаў самы карысны мёд, сабраны на роднай зямлі. Сам Уладзімір прывёз на кірмаш грачышны і верасовы мёд, не шкадуючы прапаноўваць каштаваць яго наведвальнікам. → **Стар. 4**

ЗЕМЛЯКИ

Каравай для сяброў

На свяце “Вішнёвага пірага”, якое ладзіцца ў Паволжы, паспрабавалі выпечку з беларускай мукі

Ужо шосты раз жыхары Тальяцінскай вобласці адзначалі свята “Вішнёвага пірага” ў сяле Шыраева, у маляўнічых рэпінскіх мясцінах. Прыгожы фест прывячаецца знакамітай бешчаўскай вішні, якую вывеў мясцовы садвод-аматар Аляксей Бешчаў у 50-я гады. Сорт смачнай ягады, як сцвярджаюць знаўцы, спецыяльна прыстасаваны да мясцовай глебы і расце пераважна ля падножжа Жыгулёўскіх гор.

Што ж, вішні тыя і сапраўды варта паспрабаваць. І ўжо другі год запар гэта ўдаецца артыстам гурта “Купалінка”: кіраўніцтва горада Жыгулёўска і сяла Шыраева запрашае нас у канцэртную праграму свята. Збіраецца, дарэчы, вельмі шмат удзельнікаў і гасцей. Сёлета мы і спявалі, і знаёміліся з іншымі выканаўцамі, з дэлегацыямі з Францыі і Марока. Замежным гасцям паказвалі традыцыі рускага народа, было ім цікава і паслухаць, як спяваюць беларусы. Вядома ж, вялікае захапленне выклікалі на свяце пірагі з вішняй, выпечаныя мясцовымі жанчынамі. Гэта, дарэчы, майстэрства асаблівае, кожны пірог атрымліваецца — як твор мастацтва, аж есці шкада...

Ансамбль песні “Купалінка”, створаны пры Беларускай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Нёман” горада Тальяці, — пакуль адзіны этнічны беларускі гурт на Волжскіх берагах. Мы парадавалі гаспадароў і гасцей

Людміла Дзёміна (з караваем) і яе сяброўкі з гурта “Купалінка”

народнымі песнямі. Многія з гледачоў танцавалі, спрабавалі нават нам падпяваць. Прыемна было бачыць вясёлыя, добрыя, шчырыя твары людзей. Мы расказалі на свяце, што нядаўна гасцявалі на Бацькаўшчыне, у Ваўкавыскім раёне, разам з дзіцячым гуртом “Зорачкі”. І што ў Беларусі сёлета цудоўны ўраджай збожжа на

палетках. Мы прывезлі з сабой і беларускую муку — каб і такім чынам “прычасціцца” да гістарычнай Радзімы. А з часткі той мукі ўжо ў Тальяці спяклі каравай да свята. Ім частаваліся мы і нашы сябры, і ўсе казалі: нашы народы, людзі Беларусі і Расіі заўсёды былі, ёсць і будуць разам. А смачны каравай і добрая песня,

вядома ж, спрыяюць гэтаму. Мы дзякавалі арганізатарам свята за запрашэнне і ў які ўжо раз пераконваліся, які гэта гонар — рабіць добра, несці людзям радасць сваёй творчасцю.

Людміла Дзёміна, старшыня праўлення Беларускай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Нёман”, мастацкі кіраўнік ансамбля беларускай песні “Купалінка”.

ПРЭСТЫЖ КРАІНЫ

Спадарожнік вучыцца лятаць

(Заканчэнне.)

Пачатак на стар. 1)

“Калі мы планавалі працу спадарожніка, то выдатна разумелі: прадукцыйнасць яго настолькі вялікая, што мы лёгка зможам не толькі забяспечваць інфармацыяй нашых айчынных спажывцоў, але і аказваць паслугі іншым краінам, — працягвае мой суразмоўца. — Сёння, дарэчы, у космасе апаратаў такога высокага класа не больш за пяць. Наш спадарожнік за суткі робіць прыкладна 15 абаротаў вакол Зямлі, мы зможам “заныць” любы пункт зямнога шара. Цікаваць да інфармацыі, якую можна будзе атрымаць з дапамогай беларускага спадарожніка, праяўляюць многія дзяржавы”.

Ужо падпісана пагадненне аб фарміраванні расійска-беларускай арбітальнай групы на аснове БКА і расійскага “Канопус-В”: выкарыстоўваць такую пару для збору касмічных дадзеных вельмі эфектыў-

на. Спецыялісты называюць гэтыя спадарожнікі “апаратамі-блізнятамі”, бо вырабляліся яны на адным заводзе, забяспечаны аднолькавай апаратурай і знаходзяцца на адной арбіце. Цяпер яны ідуць адзін за другім на адлегласці каля 8000 кіламетраў. Дарэчы, развесці спадарожнікі на касмічных хуткасцях (гэта, нагадаем, 7,6 кіламетра ў секунду) — няпросты. “Гэта складаны манеўр, — гаворыць Сяргей Залаты. — Яшчэ задоўга да запуску спадарожнікаў на Зямлі былі праведзены разлікі і мадэляванне розных сітуацый. Выбравалі такі рэжым палёту, пры якім верагоднасць сутыкнення спадарожнікаў нікчэмная, на такой схеме і адводзілі спадарожнікі ад разгоннага блока”. Першым аддзяліўся беларускі, затым ад ракеты-носьбіта былі адлучаны іншыя. Некаторы час яны лёталі купкай, цяпер патроху разыходзяцца. Дарэчы, кіраванне абодвума апаратамі

Спадарожнікі БКА і “Канопус-В”: тэсты на Байкануры

вядзецца з выкарыстаннем беларускага наземнага комплексу.

Запуск беларускага спадарожніка — важная падзея для беларускай навукі, краіны ў цэлым. Стала відавочным, на якім

высокім узроўні працуюць нашы навукоўцы, інжынеры, праграмісты. І, вядома, нам не церпіцца даведацца: а калі ж спадарожнік пачне “выдаваць інфармацыю” для спажывцоў? “Сапраўды, сёння мы, стваральнікі

спадарожніка, часта чуем: “Запусцілі спадарожнік? Давайце інфармацыю!”, — разважае Сяргей Залаты. — Многія не разумеюць, што спадарожнік, які толькі пачаў асвойвацца на сваёй арбіце — гэта як толькі што народжанае дзіця. І перш чым сказаць сваё першае слова, ён павінен як мінімум навучыцца “адчуваць” і “бачыць”. Да запуску апарата мы рыхтаваліся дзевяць гадоў, праходзілі праграмы лётных выпрабаванняў літаральна па кожным дні. Таму тут спяшацца ніяк нельга, каб не нашкодзіць справе. Пакуль мы зрабілі першыя крокі: удала запусцілі спадарожнік, пачалі з ім выходзіць на сувязь. А трэці крок — атрыманне і апрацоўка дадзеных — яшчэ наперадзе”.

Што ж, давайце набярэма цяргення. І пажадаем удачы тым, хто сёння асцярожна “вучыць” беларускі касмічны апарат не толькі лятаць, але і “глядзець”.

ЛЁСЫ ЛЮДСКІЯ

Зямля, што стала роднаю

Пятро Лодкін

Тры гады таму сям’я Феафанавых прыняла важнае рашэнне: змяніць месца жыхарства. З двума маленькімі дзецьмі муж і жонка пераехалі з Казахстана ў Беларусь, пакінуўшы ў казахскай вёсцы дом, сяброў, сваю малодсць.

Беларусь, гавораць Надзея і Аляксандр Феафанавы, прывабіла сваім спакоем і парадкам. Іх дачка Сафія нарадзілася ўжо на новым месцы. Цяпер ёй паўтары гады, і Надзея яшчэ ў дэкрэтным адпачынку. Працавала ж даяркай на ферме ў акцыянерным таварыстве “Кляновічы”, што ў Крупскім раёне Мінскай вобласці. Хоць па адукацыі яна медык. Наогул, кажуць перасяленцы, пасёлак Бобр сустрэў іх гасцінна. Былым казахстанцам далі работу, прадаставілі жыллё. Аляксандр працуе вадзіцелем у мясцовым сельскім савета. У іх прасторным доме — чыста і ўтульна, парадак на агародзе ў 20 сотак, а ў прысядзібнай гаспадарцы да таго ж 10 свіней, шмат гусей, курэй з куранятамі, некалькі авечак. Як з гонарам заўважыў гаспадар, паслугамі магазіна яны амаль не карыстаюцца: маюць прадукты з уласнага падвор’я. “Мужу падабаецца займацца гаспадаркай, я гадую птушку, ён авечак, свіней, — дзеліцца Надзея. — Сыны падраслі: Мікіту 5 гадоў, Косцю 6, і яны ўжо нам дапамагаюць. Аляксандр прывык працаваць на зямлі: у яго бацькоў было 12-гектарнае поле”.

Мама і тата падаюць добры прыклад працавітасці, жыццёўнасці і аптымізму сваім дзецям, такія якасці ў іх і выхоўваюць. Галоўнае, у адзін голас гавораць бацькі, каб малыя адчувалі іх любоў. А прыклад жыцця дарослых, упэўнены Феафанавы, — аўтарытэтны выхавальнік...

Часам яны згадваюць, як Аляксандр запрасіў Надзею на танец у клубе. Яны вучыліся, жылі ў адной вёсцы, і да таго быццам не заўважалі адзін другога. “Пасля танца Саша пажартаваў: “На такіх дзяўчатах, як ты, жэняцца...” — згадвае юнацтва Надзея. — А я падтрымала: “Дык у чым справа?” Праз чатыры месяцы яны пажаніліся. Аляксандру цяпер 33, Надзеі 28, а пачуцці іх з гадамі і жыццёвымі выпрабаваннямі не астывалі, хутчэй наадварот. Надзея пшчотна, да таго ж з вялікай павагай гаворыць пра мужа. Прыгадвае больш свае слабасці і ўпэўнена, што менавіта дзякуючы цяргавасці мужа, яго стрыманасці, здольнасці не заўважаць непрыемныя дробязі ўмацоўваецца іх сям’я.

Даведка ГР. Сёлета ў першым паўгоддзі, паводле дадзеных Міністэрства ўнутраных спраў, на пастаяннае месца жыхарства ў Беларусь прыбыло звыш 6 580 замежнікаў. Асноўны міграцыйны прыток імігрантаў назіраецца з краін СНД, у тым ліку Расіі і Украіны, на долю іх прыпадае больш за 80 працэнтаў тых, хто выбірае Беларусь для жыхарства.

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

І каб праславіў ён імя сваё...

Пяты рыцарскі фэст “Мсціслаў-2012” сабраў аматараў суровай рамантыкі даўніх часоў з Беларусі, Расіі, Украіны і Эстоніі

Пятро Лодкін

Калі б нават пад старажытным горадам не ладзіліся аніякія імпрэзы, само відовішча палатачнага гарадка, дзе атабарыліся ўдзельнікі фэсту, з максімальным набліжэннем побыту да сярэднявечнага, ды яшчэ блізкасць сівых храмаў Мсціслава — усё стварала неапісальную атмасферу духоўнай прыўзнятасці і захаплення. Увогуле ж сучасных

аматараў рыцарскіх часоў на фэст сабралася нямала, больш за 350. Канешне ж, прыйшло шмат і глядачоў.

Праграма фэсту была цікавай, насычанай, да таго ж яго актыўна падтрымалі ўлады. Прыкладам, у адкрыцці свята ўдзельнічаў памочнік Прэзідэнта Беларусі Генадзь Лаўранкоў. Ён лічыць важным, што рыцарскія клубы на Беларусі прадаўжаюць традыцыі патрыятычнага выхавання моладзі, у аснове якіх

— яркавыя прыклады любові да Бацькаўшчыны са старажытных часоў. Рыцарская тэма прывабная і для турыстычнай галіны, развіццю якой на Беларусі надаецца вялікая ўвага.

На Замкавай гары, дзе стаіць вялікі камень у памяць пра героя Грунвальдскай бітвы Сямёна Лугвена Альгердавіча, заснавальніка роду князёў Мсціслаўскіх, разгорталіся асноўныя падзеі свята. Шэсце рыцарскіх клубаў,

галоўных дзеючых асоб фэсту, узначалілі князь Расціслаў Мсціславіч і княгіня Анастасія Слуцкая, што ехалі на прыгожых конях. Зразумела, на фэсце праходзілі рыцарскія турніры. А перад пачаткам іх паводле рыцарскай традыцыі ўдзельнікі свята расеклі ліны-канаты — як сімвал адкрыцця турніраў. Канат, пасечаны на пяць частак, стаў і своеасаблывым прызам для лепшых рыцарскіх клубаў, якія вызначыліся ў фэсце. Ім таксама ўручылі адбіткі Ахоўнай граматы, якія друкавалі там жа, на плошчы, на друкарскім станку.

Адметная рыса фэсту — ускладанне прадстаўнікамі рыцарскіх клубаў кветак на Алеі Славы. Яны ўшанавалі памяць годных людзей Мсціслаўскай зямлі, якія сваімі ратнымі і працоўнымі подзвігамі адстойвалі незалежнасць Радзімы. За тое ж, як вядома, аддавалі жыцці і рыцары.

Як стала вядома, адзін з членаў рыцарскага клуба з Гомеля і яго нявеста з

На рыцарскім фэсце гасцявалі вяльможы з даўніны

Магілёва ажаніліся толькі напярэдадні фэсту. На фестывальнай сцэне старшыня райвыканкама Васіль Віцённоў павіншаваў пару са знамянальнай падзеяй у іх жыцці, уручыў маладажонам каштоўны падарунак. У адрас іх гучала пажаданне: каб у іх нарадзіўся сын, і далі яму імя Мсціслаў, і каб праславіў ён імя сваё добрымі справамі ўчынкамі.

Ладзілася на фэсце і навукова-практычная канферэнцыя. На ёй Александр Коласаў, кандыдат гіста-

рычных навук, дацэнт Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Аркадзя Куляшова зрабіў цікавае паведамленне. Як сведчаць апошнія археалагічныя знаходкі, першыя пасяленні чалавек на тэрыторыі Мсціслаўскага раёна з’явіліся каля 12 тысяч гадоў таму. Гэта былі паляўнічыя на паўночных аленяў. Удзельнікі канферэнцыі выступілі з ініцыятывай устанавіць у Мсціславе помнік князю Расціславу Мсціславічу, заснавальніку горада.

Віруе жыццё ў рыцарскім палатачным лагеры пад Мсціславам

РАДАВОД

Себасцьян, суродзіч з Уругвая

За тысячы кіламетраў прыехаў праўнук ураджэнца Брэстчыны Рыгора Андраюка-Драпуна на зямлю продкаў

Іван Ждановіч

Чылі, Балівія, Аргенціна, Парагвай, Уругвай... Гэта ж і ў тых краінах, на далёкім заакіянскім кантыненте, шукалі ў свой час лепшай долі тысячы нашых суродзічаў. Помніцца, сямейнае паданне гаварыла, што і з вёсак Яцкаўшчына, Жарабковічы, Гулічы, і з нашага роду Ждановічаў ехалі калісьці маладыя моцныя хлопцы “на заробкі ў Амерыку”. Далёка не ўсе вярнуліся дадому, і набяры цяпер Zhdanovich на якім пошукавым сайце — дзясяткі людзей з далёкага і блізкага замежжа “высвеццацца”. Можна, іх нашчадкі? За савецкім часам, праўда, мае землякі пра тое мала згадвалі, і кантактаў з родзічамі тых, хто прыжыўся на заакіянскай глебе, амаль не было. Калі ж упала “жалезная заслона”, пацягнуліся і амерыканцы да родавых каранёў. Прыкладам, гадоў пяць таму ў нашы мясціны, у Ляхавіцкі раён, прыежджаў гасць з Уругвая, сустракаўся са сваякамі з вёскі Гулічы.

Некаму за паўсядзённымі клопатамі пра тую даўніну няма калі думаць, ды і патрэбы такой няма. А ўругваец Себасцьян Асіс Андраюк, які нядаўна наведваў рэдакцыю газеты “Голас Радзімы”, мае ў сэрцы шчымы жадаўне “радзічацца”, як трапна кажуць украінцы, гэта азначае: падтрымліваць цесныя кантакты з родзічамі. Калі ж адбыў ва Уругвай ягоны дзед? “То быў складаны час, калі раздзялілася сям’я, — перакладае адказ Себасцьяна з іспанскай мовы на беларускую ягоны сябар, супрацоўнік Міністэрства замежных спраў Сяргей Лукашэвіч. — Трое братоў майго дзеда засталіся ў Беларусі, а сам ён выехаў ва Уругвай. Гэта было ў 1929 годзе”.

Сяргей пазнаёміўся з ім, калі працаваў першым сакратаром беларускага пасольства ў Аргенціне. Рыхтуючыся да сустрэчы, я знайшоў і раздрукаваў для гасцей публікацыю ў нашай газеце “Сябры з-за акіяна” — пра аргенцінскага адваката Эдуарда Пеннісі, які стварыў

у Буэнас-Айрэсе Беларуска-Айрэска-Аргенцінска-Амерыканскі культурны цэнтр імя Кастуся Каліноўскага. Абодва мужчыны ўсміхнуліся, пабачыўшы тэкст, бо добра ведаюць і Эдуарда, і яго пачынанні. Себасцьян, які жыве ў невялікім горадзе Кармэла, кажа: “Гэта непадалёк ад Монтэвідэа, сталіцы Уругвая, а яшчэ бліжэй ад нас да аргенцінскай сталіцы, Буэнас-Айрэса. Туды я

Себасцьян Андраюк у Беларусі ўпершыню

магу паехаць, калі суайчыннікі ладзяць нейкія сустрэчы, напрыклад, у клубе “Дніпро”. Себасцьян прадпрымальнік, мае невялікую сетку магазінаў, зямлю, разводзіць жы-

велу для продажу. “Ці адчуваеце, што ў вас беларускія родавыя карані?” — задаю пытанне. “Конечно!” — усміхаецца ён, старанна выгаворваючы слова па-руску. А якім чынам гэта праяўляецца? Себасцьян не губляецца, адказвае: “Я заўсёды памятаю, адкуль родам мае продкі. Я ведаю, дзе карані маёй сям’і, і гісторыю роду ведаю — з таго, што раскажаў дзед”. Як жа яго звалі? “Трыгорый Кириллович Андраюк-Драпун” — гаворыць гасць па-руску.

Уругваец з беларускімі родавымі каранямі прыехаў у Беларусь, пра якую чуў з дзяцінства, упершыню. З удзячнасцю гаворыць, што візіт яму дапамог арганізаваць Сяргей. І сустрэча з радзімай дзеда яго не расчаравала: “На самой справе тое, што я ўбачыў, перавысіла ўсе мае чаканні. Я пабачыў краіну, у якой жывуць прыветныя, адкрытыя людзі. У якой усё добра арганізавана, развіта эканоміка. Я сустрэўся з сябрам Сяргеем, гасцяваў дні чатыры ў сям’і сваякоў у Брэсце. Гэта вельмі цікава, бо з імі мы, уругвайскія Андраюкі, не мелі кантактаў на працягу сарака гадоў”.

Як прызнаўся гасць, жылых сустрэч, поціскаў рук, непасрэдных зносін нішто не замяніць. І хоць ён мае электронную перапіску з сябрамі ў Буэнас-Айрэсе, аднак ахвотна ездзіць туды і на святы, калі яго запрашаюць. Пагранічны кантроль на мяжы паміж Уругваем і Аргенцінай — не перашкода.

Себасцьяна, які мае намер і ў сталіцы Уругвая

стварыць беларускі куток, сустракалі і ў апарце Улаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў. “Падарылі Себасцьяну невялікую бібліятэку кніг пра Беларусь, кампакт-дysкі з запісамі абрадавых святаў, нацыянальную сімваліку, — удакладніў супрацоўнік апарата Улаўнаважанага Аляксандр Сасновіч. — Як вядома, яшчэ па звычцы савецкіх часоў беларусы ствараюць у Лацінскай Амерыцы клубы сумесна з украінцамі і рускімі. А цяпер пры тых клубах, што маюць і салідную гісторыю, афармляюцца і беларускія куткі. Мяркую, усё тое, што мы падарылі Себасцьяну, спатрэбіцца нашым суайчыннікам”.

Напэўна ж заакіянскі гасць падзеліцца з сябрамі ўражаннямі пра вандроўку на гістарычную радзіму. А там, глядзіш, і яшчэ некаму з нашчадкаў былых перасяленцаў захочацца наведаць Беларусь. То — калі ласка, было б толькі жадаўне, а сваякі гатовыя з імі “радзічацца”.

ТРАДЫЦЫ

ПЧОЛЫ ЛЮБЯЦЬ ПРАЦАВІТЫХ

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

“Здаўна так павялося ў Беларусі: пчалары на мядовы Спас шчодро частуюць медам усіх жадаючых — гэта для добрага ўраджаю на будучы год”, — гаворыць пчалар.

Дзедаўскія традыцыі, як бачым, і сёння жывыя ў пчалароў. І не дзіўна: пчаларства — справа хоць прыбытковая, але ж складаная, мае шмат тонкасцяў. І сакрэты старадаўняга занятку дагэтуль часта перадаюцца ад бацькі сыну. “Наша сям’я строга прытрымліваецца традыцый, — прызнаецца патомны пчалар з вёскі Судзілы Клімавіцкага раёна Аляксандр Граковіч. — Напярэдадні Спасу абавязкова ходзім у лазню, каб чыстымі ўвайсці ў новы дзень. Затым лепім свечкі з воску, якія бяром з сабой у царкву. Стаўлю іх за продкаў, і каб пад Вышэйшай аховай было жыццё сучаснае і будучае. Назіраю: калі яны гараць ярка і роўна, то і мёду ўраджаю будзе багата, а пчолы добра перазімуць”.

А пасля царквы салодкі пачастунак атрымліваюць усе суседзі-судзіляне пчалара. На па-

Ну хто ж адмовіцца ад такога мядовага пачастунку!

сецы Аляксандра Граковіча ёсць цікавае “пасведчанне” пра яго даўні пчаларскі радавод: вулей, выраблены яго дзедом яшчэ ў 1915 годзе. Цяпер жа Аляксандр Мікалаевіч карыстаецца новымі

методыкамі і ведамі. І сам стварае хаткі для пчол, схемы якіх знаходзіць у Інтэрнэце, шмат чытае спецыяльнай літаратуры, перапісваецца з іншымі заўзятымі пчаларамі, прычым ёсць у

яго сябры і ў Расіі, Казахстане, Германіі. “Аднак усё жыццё памятаю мудрасць, якой навучыў мяне бацька: пільнай мяне (пчалу) ад Міколы да Івана (гэта значыць, круглы год), тады зраблю

з цябе пана, — узгадвае Аляксандр Граковіч. — І самае галоўнае ў пчаларскай справе ва ўсе часы — гэта цяпенне і працавітасць”.

Увогуле ж пчалароў у Беларусі шмат. І занятак гэты хоць і даўні, але зусім не забыты. Ці не ў кожнай вёсцы ці нават дачным кааператыве ёсць свой “пчаліны цар”. Падлічыць жа колькасць беларускіх пчалароў складана, бо амаль 90 працэнтаў пасек — прыватныя, і далёка не ўсе з іх уваходзяць у спецыялізаваныя супольнасці. Аднак, па словах Уладзіміра Камянкова, сярод беларускіх пасечнікаў з’яўляецца ўсё больш моладзі. І гэта, безумоўна, радуе. Бо, мяркуючы па старых павер’ях, пчолы жывуць толькі ў добрых людзей, а вось ад ліхіх злітаюць. А яшчэ пчаларства, кажучы, здымае стрэсы і робіць чалавека спакойным і паважным. Можна, таму, што за рэзкія рухі пчолы нават свайго гаспадара могуць пакараць пякучым джалам? Зрэшты, кожны пчаліны ўкус, лічаць вучоныя, працягвае жыццё. Вось і атрымліваецца, што пчалары заўсёды ў выйгрышы.

НАВАКОЛЛЕ

Экацэнтр у вёсцы

У Багушэвічах школьнікаў выхоўваюць не толькі педагогі

Пятро Лодкін

Стварыць экалагічны цэнтра пры Багушэвіцкай школы, што ў Бярэзінскім раёне, прапанаваў яе дырэктар Аляксандру Луста. Былі скептыкі нават сярод калег: маўляў, навошта ў вёсцы, дзе, бадай, у кожнага свой падворак, ствараць штучны куток жывой прыроды? Але ўжо сёння відавочна, што экацэнтр пагрэбен і вяскоўцам, а слоган “Няхай у нас жывуць камфорт і ўтульнасць!” стаў папулярным, падтрымліваецца ў Багушэвічах канкрэтнымі справамі. Дырэктар школы ўпэўнены, што гаспадароў зямлі, патрыётаў краіны, якія любяць і цэняць прыгажосць, можна выхаваць толькі ў гармоніі з прыродай. Можна, крыху ўзнёсла тое гучыць, але — па-ранейшаму актуальна.

Спачатку пад кіраўніцтвам настаўніка працы Барыса Барэля стварылі невялічкі батанічны кабінет. Гэткі традыцыйны клас, але з рознымі раслінамі, у тым ліку экзатычнымі. Неслі ў клас з хат — хто што мог. Мясцовая ўлада дапамагла набыць экзатычныя расліны. І... казка ажыла! Сёння назва экацэнтра няк не можа адлюстраваць прыгажосць і ўтульнасць, якая створана дзякуючы сумесным намаганням вучняў і настаўнікаў. Са збана выцякае ручай, бяжыць вада ў прыгожае азярцо. Побач — маленькае балотца з жабамі і чаротам, грот са змеямі, павукамі і чарапахамі. А

Экацэнтр у Багушэвічах

там на акне — фрагмент марскога дна, замест штор — карчы з павойнымі раслінамі, а ў праёме паміж вокнамі два акварыумы. У цэнтры класа невялічкі трапічны парк з папугам і хамячкамі. Лавачкі з бяверня замест парт, сталом і крэслам настаўніка сталі кампазіцыі з дрэва. А якая прыгожая вялікая альтанка ў школьным двары! Па просьбе дзяцей спраектавалі яе так, што там можна сабрацца ўсім класам.

Разам з кіраўніком гуртка “Кельня” Барысам Барэлем хлопцы майструюць арыгінальныя кармушкі, шпакоўні і домікі для птушак: “гатэлі”, “хаткі”, “шматкватэрныя дамы”... На выставе шпакоўняў у раённым Доме культуры першае месца атрымалі птушыныя хаткі, зробленыя ў Багушэвічах. Эн-

тузіязмам і шчырасцю школьнікі “запалілі” і дарослых: тая прыгажосць, якая нараджаецца ў школе, пераносіцца і на сельскую падворкі. На многіх ужо з’явіліся альпійскія горкі, арыгінальныя кветкавыя клумбы, незвычайныя элементы ландшафтнага дызайну.

Цяпер экацэнтр — своеасаблівы брэнд школы. І яго прыцягальнасць настолькі вялікая, што ідэя стварэння зялёных куткоў захапляе ўсіх. Ужо створаны зімовы сад на першым паверсе: там і “грузінскі куток” з вінаграднай лазой, і “пустыня” з кактусамі і вярблюдамі... Вучні цяпер самі падтрымліваюць усюды парадак і чысціню, крыху па-іншаму бачаць і адчуваюць тую рэальнасць, якая называецца: родны кут.

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Сіла і прыгажосць

Уладзімір Ягораў

Нязнаны раней поспех прыйшоў да мазырскіх школы акрабатыкі

На Чэмпіянаце свету ў Арландзе (ЗША) ва ўзроставай групе 12-19 гадоў выхаванцы ДЮСШ № 1 Ілья Рыбінскі і Яўген Новікаў занялі другое месца. Як вядома, Чэмпіят свету пасля Алімпійскіх гульняў у любым відзе спорту — самае прэстыжнае спаборніцтва. А паколькі большасць акрабатычных відаў пакуль неалімпійскія, то менавіта сусветнае першынство — галоўны старт. Сучасная акрабатыка вымагае як моцы, трываласці і спрыту, так і элігантнасці спартсменаў. І сёлёны чэмпіят стаў парадам ідэй трэнераў і харэографіў, якія дапамагаюць акрабатам адточваць тэхніку, рыхтаваць праграмы.

Да гонару айчынных майстроў акрабатыкі, балы ў іх і за выкананне, і за харэаграфію — адны з самых высокіх у свеце. І часам толькі суб’ектыўныя судзейскія рашэнні, магчыма, перашкаджаюць прадстаўнікам Беларусі ўрэшце падняцца на вышэйшую прыступку п’едэстала на тым ці іншым турніры. Вось і нядаўна беларуская каманда прывезла са ЗША ўзнагароды за другое і трэцяе месцы. Але ж нашы землякі былі блізкія да золата, як ніколі! Асабліва прыгожа і моцна выступіла юніёрская сілавая пара Ілья Рыбінскі і Яўген Новікаў. Выхаванцы трэнераў Аляксандра Байбурыяна і Ігара

Акрабаты з Мазыры

Зотава бліскуча выканалі кампазіцыю “рок-н-рол” і, сарваўшы авацый глядачоў, занялі першы радок у судзейскіх працолах. Юнакі ўтрымалі першае месца і пасля выступу ў другі дзень, калі адбіралася васьмёрка фіналістаў. А ў фінале ці то стомленасць (дарога заняла двое сутак), ці то хваляванне перашкодзіла беларусам ідэальна выканаць кампазіцыю. Некалькі нязначных памылак — і арбітры “пасунулі” пару Рыбінскі-Новікаў на другое месца, аддаўшы перамогу з перавагай у 0,050 бала расійскаму дуэту. Але і другое месца, сярэбраныя медалі — не толькі поспех, але і прызнанне мазырскіх школы акрабатыкі як аднаго з вядучых сусветных цэнтраў у гэтым відзе спорту.

Гэта было апошняе спаборніцтва для сілавой пары юнакоў у юніёрскай узроставай групе. У далейшым Ілья Рыбінскі і Яўген Новікаў будуць аспрэчваць прызы дарослых турніраў, першы этап Кубка свету ўжо ў верасні.

Заснавальнік:

Установа Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Рэдакцыя газеты «Советская Белоруссия».

Вул. Б. Хмяльніцкага, 10*, 220013, Мінск

Рэдактар

Віктар Міхайлавіч Харкоў

Адрас рэдакцыі:

пр. Незалежнасці, 44, Мінск, 220005

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 61.

Выдадзена 2 сакавіка 2009 г. Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь

Бюро па рэкламе:

Тэл. +375 17 290 60 11

Тэлефон рэдакцыі:

+375 17 288 17 82;

факс: +375 17 290 68 31

E-mail: golas_radzimy@tut.by

Аб’ём выдання: 1 друк. арк.

Тыраж: 1945, Заказ: 0889

Газета надрукавана на Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179

ад 3.04.2009. Праспект Незалежнасці, 79, 220013, Мінск

Час падпісання ў друк: 20.10

Выходзіць 1 раз на тыдзень

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках “Голасу Радзімы”, могуць не супадаць.

© “Голас Радзімы”, 2012